

CASI-sessie | Jongeren & e-bikes

Ontwerpend onderzoek naar (roekeloos) rijgedrag en kansrijke gedragsinterventies

Vandaag

CASI-Sessie

- Onderzoeksvraag & aanpak
- Inzichten
- Gedragsbepalers
- Kansrijke interventiestrategieën

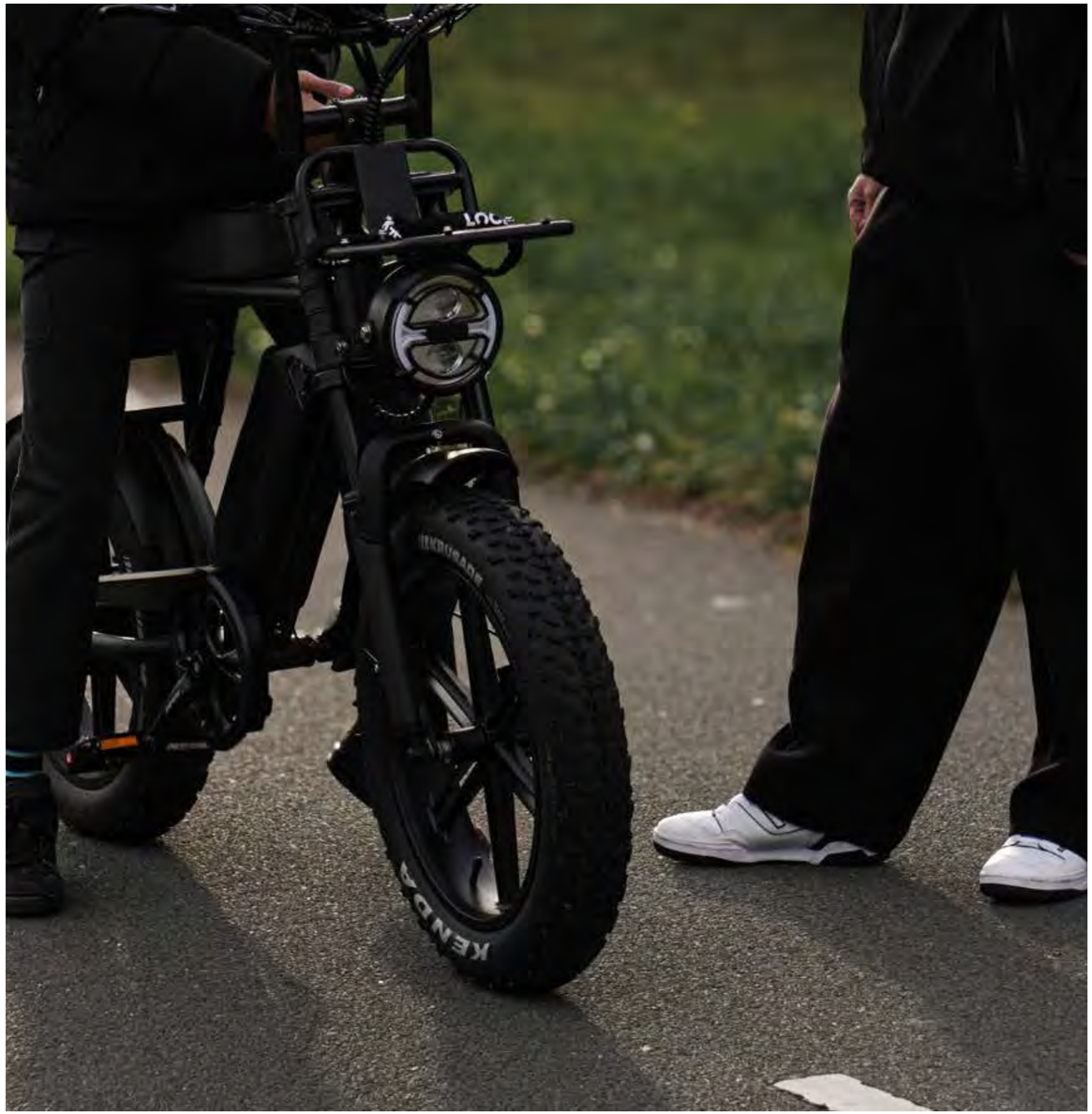

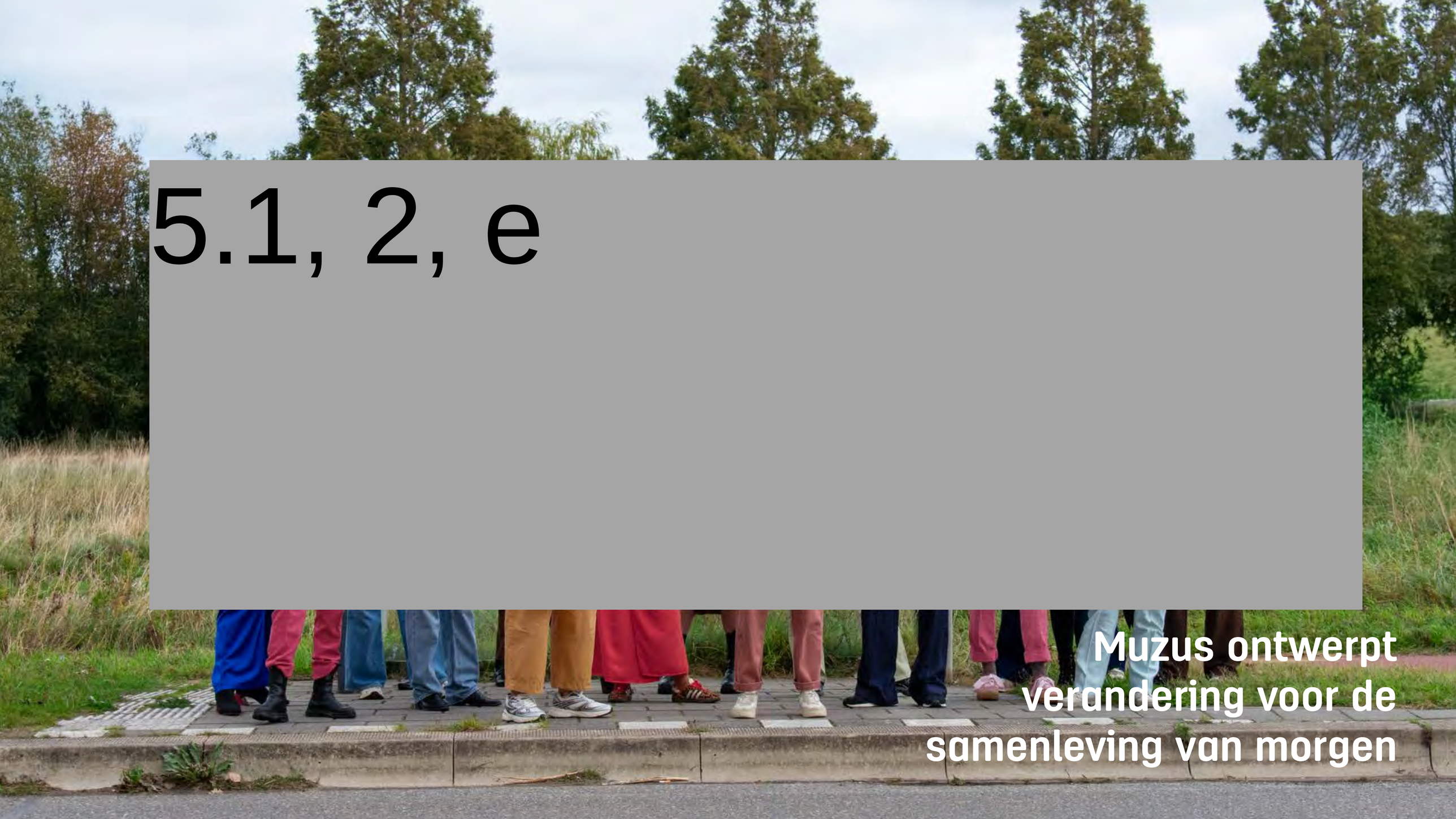

5.1, 2, e

Muzus ontwerpt verandering voor de samenleving van morgen

Even voorstellen

Projectteam e-bikes

5.1, 2, e

5.1, 2, e

5.1, 2, e

5.1, 2, e

5.1, 2, e

Onderzoeksvraag & aanpak

In gesprek met jongeren en hun omgeving

5.1, 2, e

Wat zijn aanknopingspunten om roekeloos rijgedrag onder jongeren op e-bikes te verminderen of voorkomen met een gedragsaanpak?

“Er bestaat geen ‘elektrische fiets’-gang.”

– Straatcoach , Arnhem

“Uit persoonlijk ervaring zijn e-bikes minder erg, die zijn ook niet op te voeren"

– Jongere zonder fatbike, Breda

“Degene met een fatbike kennen we allemaal bij naam, het zijn jongeren die zichzelf in de picture zetten”

– Conciërge, Oosterhout

5.1, 2, e

Wat zijn aanknopingspunten om roekeloos rijgedrag onder jongeren op fatbikes te verminderen of voorkomen met een gedragsaanpak?

Aanpak

Van Rotterdam tot Appingedam

- Social design
- Pop-up pitstop
- Muzus-game
- 140+ jongeren
- 21 professionals

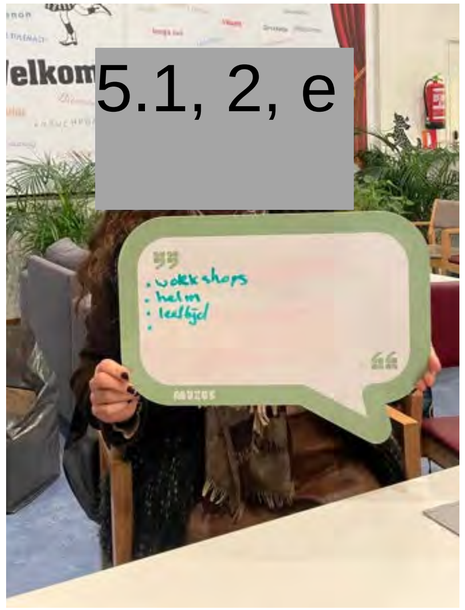
5.1, 2, e
welkom
• workshops
• helm
• leeftijd

POP-UP
PITSTOP

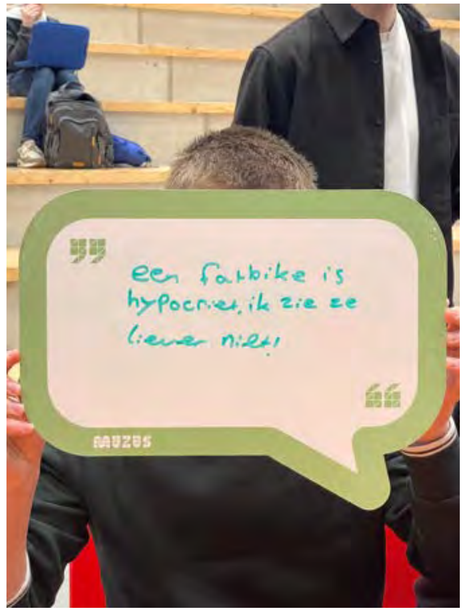
een fatbike is
hypocriet, ik zie ze
liever niet!

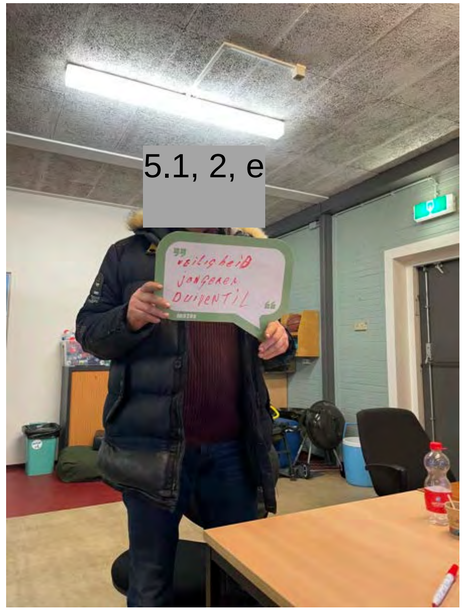
5.1, 2, e
veiligheid
jongeren
DUIVENTIL

rij de fatbike
Pas als 16 bent
16+
minister van verkeer

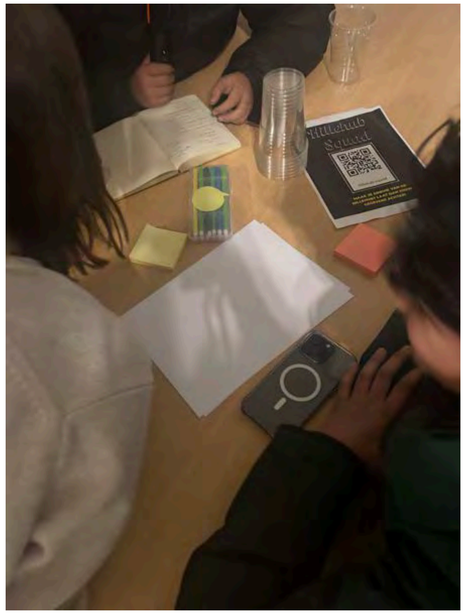

Inzichten

Uit kwalitatief belevingsonderzoek

Duh…
Huh?
Aha
Wow!

“Ik was aan het toeren met matties, ik keek naar achter naar mijn mattie, toen keek ik voor mij en zag ik een waggie. Ik knalde er tegenaan. Mijn standaard viel eraf en ik ben gewoon weggereden”

– Jongere met fatbike, Rotterdam

De fatbike-factor bij de ervaring van roekeloos rijgedrag

- Fatbike imago
- Zorgen van professionals
- De bestuurder
- Roekeloos rijgedrag

Algemene gedragingen

- In groepen rijden
- Elkaar inhalen of uitdagen
- Niet opletten in het verkeer, geen richting aangeven, rijden op de stoep of tegen het verkeer in, verkeersregels negeren
- Nonchalante houding en weinig oogcontact
- Trucjes op de fiets, zoals zonder handen, wheelies en slippen
- Afgeleid zijn door elkaar of telefoons praten, lachen, muziek luisteren

Fatbike-specifiek volgens omstanders

- Hoge snelheden met opgevoerde fiets (meer dan 25km/u)
- Formaat (breedte) en gewicht
- Twee, drie of zelfs vier personen op één fiets
- Snel optrekken uit stilstand, vaak onverwacht voor anderen
- Hard toeteren en mensen beledigen
- Wegrijden na een gevaarlijke situatie of ongeluk
- Slecht zichtbaar door snelheid, geen licht of verblindend licht en zwarte kleding

“Als ik op een normale fiets zit, lachen mensen naar me. Op een fatbike kijken ze boos”

– Jongere met fatbike, Oosterhout

“Ze zijn onverlicht, dragen donkere kleding en rijden te hard. Daardoor kan je ze bijna niet waarnemen en ze zitten vaak met veel samen op een fatbike.”

– Omstander, Breda

Zorgen van de omgeving over de veiligheid van fatbikes

- Technische verschillen tussen gewone e-bikes en fatbikes
- Gebrekkige kwaliteit
- Reparaties en onderhoud
- Vaak betaalbaar

“Alles wat je moet weten over opvoeren vind je op TikTok”

– Jongere met fatbike, Leidschendam

“Roekeloos rijgedrag hoort bij de leeftijd, op een fiets doen ze ook roekeloos, maar een fatbike gaat harder en is lomper”

– Pedagogische conciërge, Oosterhout

“Als het echt nodig is, rem ik wel met mijn voeten.”

– Jongere met fatbike, Leidschendam

Hoe jongeren zelf over hun fatbike, rijgedrag en risico’s praten

- Tussen fiets en scooter
- Erbij horen
- Grenzen opzoeken
- Hebben een groot gevoel van controle
- Kennis van verkeersregels lijkt in orde, weinig invloed op gedrag

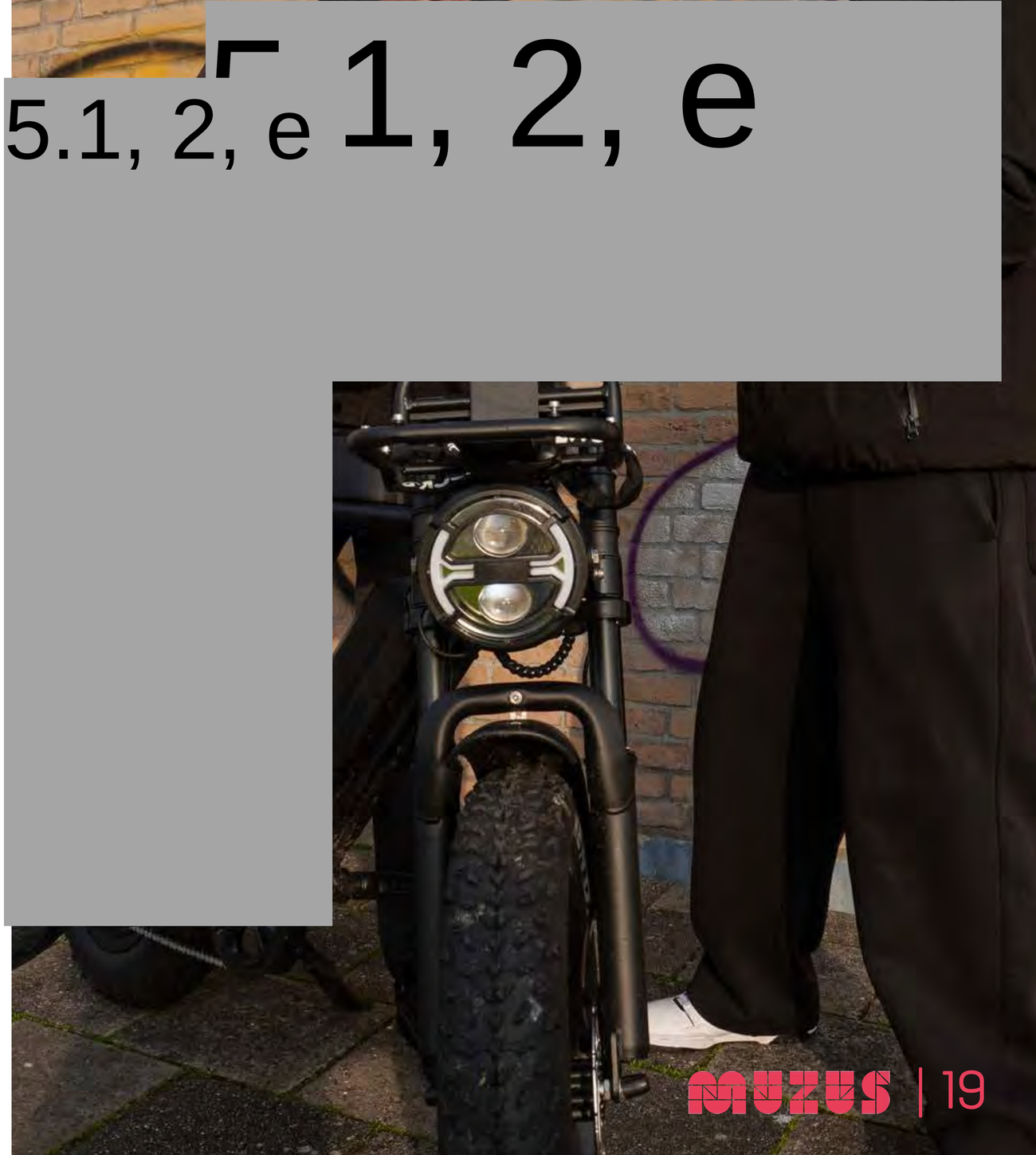

“Ik rij alsof ik te veel levens heb op de weg”

– Jongere met fatbike, Breda

“Ik ben wel eens bijna aangereden door een jongentje van tien. Hij keek niet goed en wist niet dat hij moest stoppen bij haaientanden. Ik werd boos, maar kan hem eigenlijk niks kwalijk nemen”

– Jongere zonder fatbike, Rotterdam

De sociale omgeving als versterker of rem op gedrag

- **Vrienden en peers** bepalen het gedrag in het moment
- **Ouders** als poortwachters en probleemoplossers
- **Broers en zussen** sturen bij vanuit gedeelde leefwereld
- **Professionals rondom jongeren** begrenzen op vaste plekken
- **Politie en handhaving** markeren de grens

“In een jaar ben ik al 20 keer gevallen, maar ik heb het maar twee keer aan mijn ouders verteld”

– Jongere met fatbike, Oosterhout

"Binnen mijn gezin wil ik ver wegblijven van stereotypen rondom fatbikes, net als een petje en tasje, dat vind ik ook niks”

– Ouder, Oosterhout

Gedragbepalers

CASI

Gedragbepalers

Overzicht van alle factoren

Automatisme

Zelfbeeld

Houding & risicoperceptie

Sociale omgeving

Fysieke omgeving

Emoties

Weerstand

Kunnen

Kennis

Gedragbepalers

Roekeloos rijgedrag van jongeren met fatbikes

Automatisme
Fietsen is sterk automatisch gedrag. De fatbike en de verkeers-omstandigheden hebben daardoor weinig invloed op de handelingen.

Zelfbeeld
Het fatbike imago, trekt sommige jongeren aan en schrikt anderen af.
Het zelfbeeld versterkt de andere gedragbepalers.

Houding en risicoperceptie
Wat nu goed voelt wint van veilig fietsen.
Jongeren onderschatten de risico's.

Gedragbepalers

Roekeloos rijgedrag van jongeren met fatbikes

Sociale omgeving
Ouders doen de aankoop, peers bepalen de normen onderweg, professionals signaleren en handhavers bepalen de grens.

Fysieke omgeving
Fatbikes van gebrekkige kwaliteit vergroten het gevaar.
Complexe verkeerssituaties vragen meer van bestuurders.

Emoties
Emoties beïnvloeden het rijgedrag in het moment. Jongeren dagen elkaar uit. Schrik na een (bijna)ongeluk beïnvloedt gedrag maar kort.

Gedragbepalers

Roekeloos rijgedrag van jongeren met fatbikes

Weerstand
Stigma creëert weerstand maar veroorzaakt ook een self-fulfilling prophecy. Voorlichting kan voelen als betuttelen.

Kunnen
Vaardigheden komen met ervaring. Bestuurders overschatten hun eigen kunnen. De fatbike is een betaalbaar alternatief.

Kennis
Kennis-gedragskloof op het gebied van verkeersregels.
Tekort aan kennis over veilig onderhoudt. Beperkte kennis bij ouders.

Interventiestrategie-richtingen

Er is behoefte aan regelgeving en er liggen kansen om gedrag te veranderen met interventies

5.1, 2, e

5.1, 2, e

RANDVOORWAARDEN

Corrigeer zonder te labelen met een geloofwaardige boodschapper

Bedankt voor jullie aandacht!

more@muzus.nl
www.muzus.nl
015 - 213 71 49